

חזון חינוך לאזורנו - מבט על

מתוך:

נובמבר 2018, חשון תשע"א, גיליון 122

קצרה הקמדר

עיתון חינוך ופדגוגיה

אז מה כן? קיים צורך לגבות את הזיקה הרג' שית לבית בערבה בהבנה ערכית קוגניטיבית. אחרת בוגרינו לא יוכלו לעמוד מול שטף המ- סרים העויינים הניאו-ליברליים של החברה "הנורמטיבית", לפיהם היחיד הוא חזות הכל. לכן עלינו להעמיד את ההגשמה במאה ה-21 כאתגר ערכי ברמה הקוגניטיבית. נחוץ לגבות את עבודת תנועות הנוער בדומה לגיבוי שזרם העובדים נתן לתנועות הנוער לפני קום המ- דינה. אחריותנו החינוכית היא להעמיד בפני חניכים את המתווים הרעיוניים בחברה ומהיכן אנחנו באים - גם אם לא בטוח שכולנו באותו מתווה. חלופות לגבי השקפת עולם ערכי ניתן להביא דרך מקצועות לימוד כגון ספרות, תנ"ך, היסטוריה - אך לא רק. תרבות בית הספר מהווה כלי חשוב - אך עליה להיות מוצגת גם ברמה הקוגניטיבית. הנושא טעון ליכון נוסף בהשתלמויות פנימיות של צוות בית ספר. אד- רבא - מתבקש כי הנושא יידון גם בתהליך של גיבוש תוכנית אב לחינוך בחבל אילות.

מיכאל לבו, לוסן

זון הערכי של מדינה יהודית-ציונית ב"מקרו". החלוצים היו אנשי אמונה, אך דחו מכל וכל את הדפוס של חיי עולם, חיי הגשמה, כקיום תר"ג מצוות וצפייה סבילה לכוא במשיח.

חינוך יהודי-ציוני חופשי: השלכות חינוכיות

כבר אמרנו: בחול אין קדושה. לדאכונ הלב, רובה של החברה בישראל היא אכן חילונית - זאת אומרת אין בה קדושה. במהותה היא מרוכזת בחיי השעה של עצמה. מהעבר השני, אנחנו נשלטים יותר ויותר על ידי מאמיינים המאמינים בסוג של ציונות שהיא זרה לנו וגם לזרא. גרוע לא פחות - עולם של מאמיינים בקרבנו דוחה את המפעל הציוני כליל. מבחינת השקפת עולמנו ואורח חיינו הערכי אנחנו מיעוט קטנטן במדי- נה הזאת. במצב זה, הנחלת עולמנו הערכי לדור אשר נולד פה מהווה אתגר מיוחד. הנסיכות והערכים שהביאו אותנו לערבה הדרומית אינם ניתנים להטמעה טבעית אצל הילדים שלנו. מתוך אמונה בחינוך הומניסטי, אין בנו רצון או יכולת לכפות את דרכנו עליהם.

המשך מעמ' 2

היו מתהפכים בקברם: הם ראו את עצמם כ"יהודים חופשיים" - חופשיים מכבלי ההלכה של הרבנות האורתודוקסית. במורשת הציונית החלוצית, הבחין א.ד. גור- דון בין חיי שעה וחיי עולם. חינוך כמובן של education הוא עבור מימוש עצמי בחיי שעה. חיי עולם, פירושם להקדיש את עצמך למטרה אין-סופית, גאולת העם בארצו. אך לא די בגאולה פיזית: לעם ישראל נחוצה גאולה תרבותית, על מנת להבטיח המשך קיום יוצר לעם כאשר הוא. גורדון עמד על כך שאין לוותר על חיי שעה. אך לדידו, חיי שעה הם חיים של ממש רק במידה שיש בהם חיי עולם. האם רר- בנו היינו מעתיקים את חיינו לדרום הערבה בלי מרכיב מסוים של אמונה? הציונות החלוצית גרסה כי חיי עולם משמעם ציונות מגשימה, תיקון האדם והעם כמגמה אין-סופית. צדק חברתי מבוסס על שוויון ערך האדם והעבודה. קהילה של שליחות, שהיא גם בית וגם דרך. תרבות-יהודית-ציונית-עברית. הקיבוץ ב"מיקרו" היה אמור לשקף את הח-

אך מה זה חינוך? בפועל אנו שבויים בקונספציה של חינוך כמובן של Education, כפי שרעיון זה מקובל בעולם המערבי הנאור. הרעיון הוא חיברות ותירבות של צעירים לערכי התרבות המערבית והקניית יכולת למימוש עצמי. המור- קד הוא היחיד. אני מניח שמגמה זו מקובלת על כולנו - אך למעשה, היא רק חצי מהסיפור. במורשתו של עם ישראל, "חינוך" קשור לרעיון "לחנוך", כמובן של "להקדיש". חשבון: חנוכה. חנוכה בית המקדש מקדישה אותו כמקום לע- בודה דתית. חינוך במורשת של עם ישראל אי- ננו רק Education. חינוך הוא Dedication, להקדיש. על ידי חינוך אתה אמור להתקדש - למען מטלות קדושות. החינוך היהודי המ- סורתי מקדיש את החניכים לחיי קדושה. חיי קדושה הם חיי קיום מצוות במסגרת קהילה קדושה. ייעודה של הקהילה היא קיום וקידום חברתי אשר נכרתה בסניני בין אלוהי ישראל לבין עם ישראל. המוקד הוא היחיד/ה, כחלק מכלל מחויב למשימה האין-סופית של "תיקון עולם במלכות שדי".

בין מימוש עצמי והגשמה עצמית

אז מה לנו ולרעיון הזה? לכאורה - אנחנו "חיי- לוניים"! האמנם? האם בכך אנו אומרים שאין קדושה בחיינו? שהכל חול-וקודש - אין. אם כן, אנחנו מתכחשים למורשת הציונית שלנו - אותה מורשת אשר הביאה בפועל את הגרעין הקשה של מייסדי הקיבוצים לדרום הערבה - במודע או שלא במודע.

חילוניים? הייתכן ש.א.ד. גורדון, ברל וכן גר- ריון היו רואים את עצמם כ"חילוניים"? הם

מיכאל לבו

(המשך בעמ' 20)